

Något om dvärgmåsens födoval

Under sensommar och höst ses unga och gamla dvärgmåsar på Stör Hjälmaren. Oftast enstaka eller i små grupper, men vid några tillfällen har ett tjugotal exemplar setts på en och samma plats. Massförokomst av insekter, en dagslända (Roland Staav i brev), är trolig orsak till de större ansamlingarna av dvärgmåsar. Det har dock visat sig att dvärgmåsen till viss del även livnär sig på fisk under vistelse i Hjälmaren. Det är främst hos enstaka dvärgmåsar som stannat längre under hösten, in i oktober, som detta observerats. Vid vissa tillfällen går nors upp mot ytan i stora mängder, troligen jagade av större fiskar. Då de små norsarna når ytan verkar de avtrubbade och bedövade, och blir ofta liggande nästan livlösa på ytan en stund. Yrkesfiskare kallar detta för nors-påslag och det sker dagligen. Till dessa påslag kommer måsar och trutar för att söka föda. Finns det då någon dvärgmåsar i närheten kommer den också dit och snappar upp smånors från ytan. Detta har vi sett vid flera tillfällen. Fisken tas från ytan. Dvärgmåsen sväljer den sedan i flykten. Fiskaren Bo Eriksson, Valen, försökte en gång mata en dvärgmåsar med en liten abborre, ca 20 gram, men den var för stor för dvärgmåsen. Trots många försök var måsens gap för litet. Det ska alltså vara norsar av liten storlek om dvärgmåsen ska kunna ta den.

Lif Eriksson, Karl Knölsensgatan 21, 72 000 Arboga

Mer om isnäbbade ånder.

I FIV nr 4 1982 beskriver Lars Löfgren, Arboga, problemet med de isnäbbade gräsändarna i Arbogaån. Fortsatta undersökningar om problemet har visat att detta inte är så utbrett, utan tydligen ett lokalt problem, åtminstone med en så stor andel isnäbbar. Vid flera tillfällen 1984 och 1985 har en fjärdedel av de övervintrande gräsändarna vissa dagar haft isklumpar på näbben eller t.o.m. på stjärtens ovansida. Vissa isklumpar är så stora att hela huvudet trycks

ned mot andens rygg. Fenomenet har även noterats på en storskrake och tre unga knölsvanor våren 1985.

En förklaring till isbildningen skulle kunna vara att vattnet i ån är underkyllt, under 0° C, men det fryser inte till is p.g.a. den kraftiga strömmen i ån. Men då det blir stillastående, på andnåbben, fryser det till is. Hos gräsändarna har ingen ökad dödlighet noterats som kan sättas i samband med isbildningen. De tre knölsvanorna 1985 dog och hade då de hittades, kraftig isbildning på näbbarna. Kraftig isbildning har också observerats på en storskrake i februari 1985, medan kniporna verkar vara förskonade.

Ulf Eriksson

Gammal västmanlänning

Under 1950- och 1960-talet ringmärkte Ragnar Edberg en mängd fisktårnor i Hjälmaren bl a vid Bregrundet söder om Alhammars udde (Hällarna). Där ringmärktes en tårna den 1/7 1962 som 22 år och 136 dagar senare fortfarande flög med sin ring. I Angola på Afrikas västkust, rapporterades ringen som avläst den 14/11 1984 sedan fågeln infångats.

Ulf Eriksson

Mer om tranhäckning i Västmanland

I sin värdefulla uppsats "Trana - populationsstorlek och val av häckningsbiotop i Västmanland" (Fåglar i Västmanland 1982 nr 2) anger Sören Larsson att ytterliggare uppgifter om gamla tranlokaliter i landskapet vore önskvärdt. Med anledning härav får jag meddela följande.